

NIEUWSBRIEF

Coördinatie Rampenbestrijding Waddenzee

Marijke van Beek nieuwe voorzitter Bestuurlijk Waddenzee Overleg

Dit najaar heb ik de voorzittershamer van het Bestuurlijk Waddenzee Overleg (BWO) overgenomen van Bert Swart. Het BWO is een overleg waarin burgemeesters uit het gebied, samen met de directeurs van de Veiligheidsregio's, RWS en Kustwacht, zich twee keer per jaar buigen over incidenten- en rampenbestrijding in het Waddenzeegebied. Waarom, is de vraag die je jezelf dan als bestuurder stelt; wat is mijn betrokkenheid bij het dossier 'incident- en rampenbestrijding op de Waddenzee', waarvoor sta ik als burgemeester 'aan de lat'.

Iedere waddenburgemeester is zich bewust van de bijzondere zorg die het Waddengebied vraagt. Vanaf het moment dat de uitbreiding van de Eemshaven van start ging groeide bij mij het besef dat de incidentbestrijding voor dit gebied adequate organisatie vraagt. Waarvoor zijn de bedrijven zelf verantwoordelijk en wat doen we als overheden samen? De Waddenzee is gemeentelijk ingedeeld, daarmee heb je als burgemeester een aantal wettelijke taken uit te voeren. Dit vraagt om afstemming met de overige 17 gemeenten, de Veiligheidsregio's en landelijke partners als RWS, EL&I, de kustwacht, de KNRM, defensie en de Duitse partners.

Er zijn afspraken gemaakt over de samenwerking, vastgelegd in het Convenant CRW, het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee met bijbehorend meerjaren Implementatieplan 2010 - 2014. Daarmee zijn we 'van de kant'. Het blijft een uitdaging om met de beperkte beschikbare middelen, het groot aantal partners en de verschillende bevoegdheden om alle betrokkenen een afgestemde koers te laten varen. Dit vraagt om regie, gedragen planvorming, het opleiden trainen en oefenen en uitvoering op diverse niveaus, van burgemeester tot havenmeester, van operationeel leider tot de schipper op de reddingsboot.

Dit ten behoeve van het grootste natuurgebied van Nederland, een gebied zonder fysieke grenzen, met jaarlijks meer dan 35.000 wadlopers, een intensieve recreatie- en beroepsvaart, de aanwezigheid van gesloten gebieden en een kwetsbare natuur: een uitdaging! Een uitdaging waaraan ik als bestuurder graag mijn steentje wil bijdragen.

Verder in dit nummer:

*Kennismaking rederij AG-Ems
Bevolkingszorg oefening Kokkel
Meldkamer Noord-Nederland
Oefening Ramkoers
AOV-bijeenkomst
Varia*

Dit is de tweede editie van de nieuwsbrief Incidentbestrijdingsplan Waddenzee, IBP-W in 2011.

De nieuwsbrief geeft achtergrondinformatie over het Incidentbestrijdingsplan en de toepassing hiervan in de praktijk. De nieuwsbrief verschijnt twee keer per jaar.

Colofon

De nieuwsbrief IBP-W is een uitgave van het CRW.

(Eind)redactie: Tina M. Lageweg,
Ron Veenstra

Met medewerking van: Marijke van Beek, Rolf Bouwman, Ingrid Sijzel, Hans Spiegelaar, Dick Veen, Ron Veenstra, Tom van der Vlist.

Vormgeving: Klaas Pot

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ron Veenstra, secretaris van de Stuurgroep: 088 22 999 53 of r.veenstra@hvdfryslan.nl. Of kijk op www.hvdfryslan.nl/crw.

Kennismaking Rederij AG-Ems: rampenoefening op de Eems met internationale hulpverlening!

Op 12 november jl. vond aan boord van de veerboot MS Ostfriesland een grote rampenoefening plaats. Het scenario betrof een aanvaring met een autotransportschip op de Eems. De veerboot van rederij AG-EMS was volgens het oefenscenario met 119 passagiers en 9 bemanningsleden onderweg van Emden naar Borkum. De eerste aandacht van de bemanning ging uit naar de gewonden aan wie eerste hulp werd verleend. Ook het veilig stellen van het schip had prioriteit. Hierbij werd nadrukkelijk de brandbestrijding aan boord geoefend.

Onder leiding van kapitein Bernd Ramm kon het beschadigde schip na de aanvaring op eigen kracht aanleggen aan de pier van Knock. Hier konden direct brandweer en andere hulpverlenende diensten aan boord van het schip komen. Op de vaste wal werd een compleet behandelstation ingericht voor de verzorging van het grote aantal gewonden. Op het zelfde moment werd begonnen met de evacuatie van het schip.

De -in scheepsbranden- gespecialiseerde afdeling van de Emder brandweer ging aan boord om een gesimuleerde brand in de voorste salon van de MS Ostfriesland te bestrijden.

De reddingsboot van de KNRM -Jan en Titia Visser uit de Eemshaven- had ook haar rol bij deze oefening. Voordat de MS Ostfriesland had aangemeerd aan Knock, kon zij al een aantal gewonde passagiers van boord evacueren en veilig aan wal brengen. Op haar terugreis naar de veerboot kwam plotseling de melding 'man over boord'. Ook deze passagiers kon snel in veiligheid worden gebracht.

Aan de oefening namen 330 personen deel. Het doel van de oefening was om een goede coördinatie tussen alle hulpverlenende diensten tot stand te brengen. Een goede samenwerking van alle deelnemers, nationaal en internationaal, zorgt voor een efficiënte aanpak bij een dergelijke ramp.

Noot van het CRW-secretariaat

De oefening toont aan dat Nederlandse en Duitse hulpverleners elkaar op operationeel vlak al prima weten te vinden. Dit is, gezien de ontwikkelingen in het Eems-Dollard-gebied, absoluut noodzakelijk. Toekomstige oefeningen worden opgenomen in de CRW-oefenjaarplannen. De Veiligheidsregio Groningen, Rijkswaterstaat, het Kustwachtcentrum en andere rederijen worden hierover geïnformeerd.

Rolf Bouwman directeur AG Ems Nederland: "AG-Ems vervoert jaarlijks meer dan 250.000 passagiers over de Eems naar Borkum, incidenten kun je nooit uitsluiten dus willen we ons samen met de operationele partners voorbereiden voor het geval dat."

Bevolkingszorg oefening Kokkel en het vervolg Wadloopoefening 2011

Bij incidenten op het Wad komen de slachtoffers op enig moment op de wal. Of het nu wadlopers zijn, opvarenden van een veerboot of een ander schip, inzittenden van een gecrashte helikopter; de gemeente is verantwoordelijk voor de opvang. De gemeenten werken hard om zich hierop voor te bereiden en ze worden direct betrokken bij de verschillende operationele oefeningen. Hans Spiegelaar (AOV gemeente Wieringen) over de rol van de gemeente:

“De grote oefening Kokkel speelde zich gedeeltelijk af voor de kust van Wieringen. De opvang van de slachtoffers vond plaats in Den Oever. De ambtenaren van de gemeente Wieringen -verantwoordelijk voor het proces bevolkingszorg- en de te hulp geschoten collega's uit de regio speelden een belangrijke rol bij deze oefening en dat deden ze goed. Het bleek maar weer dat de hulp van buurgemeenten bij een pittige GRIP-situatie onmisbaar is.”

Een van de medewerkers uit een buurgemeente is Ingrid Sijtzet. Ingrid werkt bij de gemeente Wieringermeer en was tijdens de oefening hoofd opvang locatie. Ook zij doet haar verhaal.

“In september heb ik meegedraaid met de grote regionale oefening Kokkel op Wieringen. Ik was daar Hoofd Opvanglocatie. Pas toen drong tot mij door wat er komt kijken als je een grote groep mensen moet opvangen en verzorgen. De samenwerking met de andere actiecentra is dan ook van groot belang. Eerder had ik al bij twee oefeningen in andere gemeenten over de schouder meegekeken, maar het daadwerkelijk zelf acteren is wel even iets anders. Het was een echte eyeopener en ik heb er veel van geleerd. Oefening Kokkel was een geweldige ervaring voor alle deelnemers. Praktijk en theorie kwamen mooi samen en we hebben er veel van geleerd.”

Noot van het CRW-secretariaat

In april 2011 hebben de wadloopgemeenten in Fryslân en Groningen zich op operationeel, tactisch en strategisch-bestuurlijk niveau gebogen over de vraag hoe zich te prepareren op de opvang en verzorging van grotere groepen wadlopers. Naar aanleiding van deze meerdaagse oefening is in opdracht van het CRW de rapportage 'wadlopen en bevolkingszorg' opgesteld. Conclusie: er is nog veel te doen. Zie verder: www.hvdfryslan.nl/crw onder nieuws.

Nieuwe meldkamer Noord-Nederland in Drachten

Op 28 november is in Drachten de meldkamer Noord-Nederland (MKNN) geopend. Deze meldkamer heeft een bijzonder groot beheersgebied met heel veel gemeentelijk ingedeeld water. Dit is het grootste deel van de Waddenzee, een stuk IJsselmeer, de Friese en Groninger meren, een groot deel van de binnenvaartroute Amsterdam-Duitsland en de Friese Hoofdvaarwegen. En dan grenst Noord-Nederland ook nog aan de Noordzee. De MKNN is een samenvoeging van de meldkamers Groningen, Fryslan en Drenthe waar de 'kolommen' politie, brandweer en ambulancezorg werkzaam zijn.

“De afhandeling van een waterincident is voor veel van de medewerkers op de meldkamer nog geen alledaagse werkzaamheid. Ook de waterprocessen zijn nog niet optimaal ingevoerd in de systemen van de meldkamer, hier moeten we nog een slag in maken” zegt Tom van der Vlist, directeur van de meldkamer.

Tijdlijn

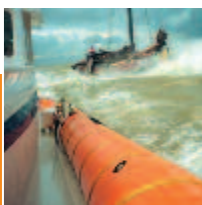
Eind 2011 is onder leiding van Tom van der Vlist en waterfunctionaris Rien van de Ven het overleg gestart om de waterprocessen bij de MKNN te beleggen. Op 15 december volgde een technisch overleg waar het beschikbare kaartmateriaal, het Gemeenschappelijk Meldkamer Systeem (GMS) werd beoordeeld en de scenariokaarten van de IBP's werden omgezet naar 'meldkamerproof' materiaal. Begin 2012 vindt een vervolgoverleg plaats met vertegenwoordigers uit de verschillende kolommen en de meldkamers Alkmaar en Flevoland. Daarna wordt verder gewerkt aan het uitwerken van het 'meldkamerproof' materiaal en het 'waterpas' maken van de landelijke Meldkamerclassificaties, de inzetvoorstellen enz.

Eind februari 2012 volgt dan een systeemtest om te beoordelen of de bedachte en ingevoerde systematiek in de praktijk ook werkt. “Ik wil dat we goed zijn voorbereid op incidenten op het water,” zegt Tom van der Vlist. “Immers, uit veel oefeningen blijkt dat er in het proces van het melden en alarmeren nog wel enige winst te behalen valt. De meldkamer Noord Nederland heeft oog voor de problematiek op het water, de afstemming met de verkeersposten, het Kustwachtcentrum en de overige meldkamers die, allemaal met hun eigen verantwoordelijkheden, op het water actief zijn.”

Het is duidelijk dat we met waterincidenten bij de meldkamer Noord-Nederland in goede handen zijn. Tom van der Vlist: “Ik vertrouw er op dat dit gaat lukken maar wil het met de systeemtest ook controleren!”

Tom van der Vlist,
directeur van de MKNN

Oefening Ramkoers

Op 23 november hield Crisismanagement Groningen de multidisciplinaire oefening 'Ramkoers'; bij Lauwersoog werd een aanvaring tussen de veerboot en een bunkerschip gesimuleerd. Aan de oefening namen de Meldkamer Noord-Nederland, Commando Plaats Incident, Regionaal Operationeel Team en het Gemeentelijk Beleidsteam van de Marne deel. Een van de oefendoelen was

het verbeteren van de samenwerking tussen water- en landhulpverleningsdiensten. Hierbij moest ook het IBP-W gebruikt worden. Vertegenwoordigers van de 'waterpartijen' namen deel aan de oefening, zowel als deelnemer, tegenspel als meekijker. Door de OSC is tegenspel geleverd aan de OvD-Water en SAR-liaison. In het CoPI of ROT werd deelgenomen door een vertegenwoordiger van de

rederij, de KWC-liaison en de RWS-liaison. Ook een vertegenwoordiger van de havenautoriteit heeft meegekeken met de oefening. Er is in ieder geval een goede start gemaakt met het elkaar kennen en weten van elkaar wat je kunt verwachten bij een groot incident als dit. De deelnemers waren achteraf unaniem in hun mening: goed dat we dit met elkaar doen!

AOV-bijeenkomst 20 september 2011

Op 20 september 2011 werd voor de AOV-ambtenaren van de 18 Waddenzee gemeenten een bijeenkomst georganiseerd over de voortgang van het IBP-W. Omdat de AOV-bijeenkomsten ook in het teken staan van kennisgeving met operationele partners werd deze bijeenkomst georganiseerd bij de KNRM in Harlingen. Eerdere bijeenkomsten vonden plaats bij het Kustwachtcentrum in Den Helder, het SAR squadron op de vliegbasis Leeuwarden en Rijkswaterstaat in Delfzijl.

In Harlingen werd gesproken over de taken van het havenbedrijf, (Groningen Seaport) en de kennismaking met de KNRM. Lees verder, www.hvdfryslan.nl/crw onder nieuws.

Geert Jan Reijnders van Groningen Seaport gaf een toelichting op de rol van de havenmeesters en wat zij kunnen betekenen voor een crisisorganisatie bij een calamiteit op zee of in de haven. Daarna presenteerden de vertegenwoordigers van de gemeente Wieringen hun ervaringen met de gemeentelijke processen

'opvang en verzorging' tijdens de oefening 'Kokkel' in 2010. Na het bijpraten over het IBP-Waddenzee nam Germ Martini de aanwezigen mee in de wereld van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij en de samenwerking met het Kustwachtcentrum. De bijeenkomst krijgt een vervolg op **maandagmiddag 12 september 2012**. Dan staat in Lauwersoog nadere kennismaking met de KLPD op het programma. De voorbereiding is in handen van het CRW-secretariaat en de AOV-ambtenaren van gemeenten De Marne, Harlingen en Den Helder.

Varia

Overleg rederijen

Twee keer per jaar vindt afstemming plaats tussen de rederijen en de operationele waterfunctionaris. In het overleg van 2011 hebben de rederijen een aantal aandachtspunten benoemd. Tijdens een oefening of incident blijkt er moeite te zijn met de hulpvraag: er is zorg over het gebruik (nood)kanaal 16 en landhulpverleners hebben onvoldoende beeld bij de rol en positie van de kapitein. De rederijen willen meedraaien in de oefenjaarplannen en er is gemeld dat oefenscenario's worden besproken. Op deze wijze vindt in de preparatiefase afstemming en regie tussen de rederijen en operationele waterfunctionaris plaats en is er één Waddenzeebreed overleg. De waterfunctionaris verzorgt de afstemming met partners in het Waddenzeebrede overleg ten behoeve van het Opleiden, Trainen en Oefenen.

Overleg havenbedrijven

In het periodiek overleg met de havenbedrijven werd duidelijk dat de havenmeesters behoefte hebben aan een opleiding 'op maat' over hun rol in het kader van de incident- en rampenbestrijding. Samen met de havenmeesters van Groningen Seaport en Harlingen wordt deze opleiding voorbereid.

Opleiding On Scene Coördinator

Naar aanleiding van de diverse evaluaties wordt op initiatief van de Kustwacht in samenwerking met de KNRM, RWS en de Veiligheidsregio's de huidige opleiding On Scene Coördinator (OSC) aangepast en verbreed. Duidelijk is dat OSC meer is dan alleen een SAR-proces en daar wordt de opleiding op afgestemd.

Oefenjaarplan Waddenzee 2012

Het oefenjaarplan 2012 is door het Bestuurlijk Waddenzee Overleg vastgesteld. Meer informatie hierover is te vinden op de site.

Nieuwe brandweercommandant regio Groningen

Erik van Zuidam (55) is op 22 november 2011 voorgedragen als nieuwe commandant van de Brandweer regio Groningen. Momenteel is hij nog plaatsvervangend korpschef van de Regiopolitie in Groningen.

In de functie van regionaal brandweer commandant krijgt Van Zuidam de opdracht de regionalisering van de 17 samenwerkende brandweerkorpsen binnen de 23 gemeenten te leiden en om te vormen tot één regionaal

brandweerkorps Groningen. Hierbij is de ambitie om de lokale verankering van de huidige korpsen te behouden. Uiterlijk 1 januari 2014 moet de nieuwe organisatie gereed zijn.

Van Zuidam werkte vanaf 1978 voor de Groningse politie. Een groot deel van zijn loopbaan in Groningen was hij werkzaam binnen de opsporing, waarvan 5 jaar als chef van de divisie Zware Criminaliteit. Sinds 2002 maakte Erik van Zuidam deel uit van de korpsleiding en sinds 2006 als plaatsvervangend korpschef. In deze periode was Erik een drijvende kracht van innovatie en de toepassing van sociale media bij de politie.

De opvolger van Thomas Faber, die door de selectie- en adviescommissie unaniem gekozen is als beste kandidaat, is erg blij met zijn nieuwe functie. 'Het geeft weer een nieuw perspectief in mijn loopbaan. Met mijn brede ervaring met zowel organisatieveranderingen als in een frontlijnorganisatie hoop ik een mooie bijdrage te kunnen leveren aan een geregionaliseerde brandweer met lokale verbondenheid.' Bron: NVBR.nl